

Vilnius, Didžioji g. 5

Piliečių Santalkos pasiūlymas Lietuvos Respublikos Seimui

2010 m. vasario 3 d.

Gerbiamoji Seimo Pirmininke,
Gerbiamosios Seimo narės, gerbiamieji Seimo nariai,

Kreipiamės į Jus kviesdami atskiru įstatymu įteisinti Ypatingojo prokuroro instituciją ir taip užtikrinti geresnį teisingumo įgyvendinimą Lietuvos valstybėje.

Per pastaruosius metus ir šiaip nedidelis visuomenės pasitikėjimas teisingumo vykdymu šalyje tapo pakirstas. Teisingumo stoka vis daugiau piliečių priverčia nusivilti prieš du dešimtmečius atkurta Lietuvos valstybe. Prokuratūra, kuri privalo padėti teismui vykdyti teisingumą ir užtikrinti teisėtumą, šiuo metu atrodo esanti viena silpniausių teisėtvarkos grandžių. Jos veikla kelia vis didesnį piliečių rūpestį. Daug metų prokurorų vilkinamos ir iki šiol neištirtos Sausio 13-osios ir Medininkų žudynių, pulkininko Vytauto Pociūno žūties ir pomirtinio šmeižto, rezonansinės galimos politikų korupcijos, įmonių „juodųjų buhalterijų“ bylos jau senokai visuomenei liudijo esant itin rimtą prokuratūros darbo problemų.

Šias problemas dar labiau apnuogino pernai Kaune įvykdyta dviguba žmogžudystė ir su ja susijusios galimos pedofilijos bylos tyrimo aplinkybės. Jas aiškinantis, Seimui ir visuomenei tapo žinoma, jog šalies Generalinė prokuratūra nepadarė nieko, kad apsaugotų prokurorų pagalbos prašiusius ir vėliau nužudytus asmenis. Jei šiandien žmogžudystėmis įtariamas Drąsius Kedys buvo pakrikusios psichikos asmuo ir nepagrįstai šmeižė aukštą Kauno teisėją Joną Furmanavičių, kodėl prokuratūra neiškėlė jam baudžiamosios bylos už pasibaisėtiną teisėjo šmeižtą, nesiėmė saugoti teisėjo ir kitų asmenų nuo jiems grąsinusio žmogaus, bet net paliko Drąsiui Kedžiui jo turėtus šaunamuosius ginklus? Taip pat akivaizdu, jog prokuratūra nepadarė nieko, kad apsaugotų galimai prievartautą mergaitę ir ištirtų galimo prievartavimo bylą. Jei Drąsaus Kedžio kaltinimai dėl jo dukrelės tvirkavimo ir prievartavimo turėjo bent mažiausią pagrindą, kodėl nebuvo imtasi visų tokiomis atvejais taikomų ikiteisminio tyrimo priemonių? Kodėl šurkščiau pažeisdami įstatymus prokurorai nurodė galimai prievartautą mergaitę, jos artimiesiems nežinant, uždaryti į vaikų psichiatrinę ligoninę? Kodėl toks neteisėtas prokurorų nurodymas buvo įvykdytas? Pagaliau, kodėl Generalinė prokuratūra pernai rašė netiesą Seimo komitetų pirmininkams, teigdama kad galimos pedofilijos byla tirama sklandžiai? Į šiuos ir kitus svarbius klausimus Lietuvos visuomenei kol kas neįstengia atsakyti nei savo pareigas vis dar einantis generalinis prokuroras, nei jį paskyrę valstybės pareigūnai bei politikai.

Todėl kviečiame Lietuvos Respublikos Seimą pasiremti dalies demokratinių valstybių patirtimi ir įstatymu įsteigti Ypatingojo prokuroro instituciją. Ypatingąjį prokurorą skirtą Seimas laikinai išskirtinės svarbos bylai ištirti tuomet, kai bylos nagrinėjimas reikalautų itin didelio profesionalumo, nešališkumo ir patikimumo, o Generalinė prokuratūra dėl galimo interesų konflikto ar kitų aplinkybių tokio nešališkumo bei patikimumo negalėtų užtikrinti. Pavyzdžiui, lakinas Ypatingasis prokuroras turėtų imtis Vytauto Pociūno žūties ir šmeižto bylos, nes Generalinė prokuratūra ir jos vadovai jau kelis kartus buvo nepagrįstai nutraukę šią bylą. Kitas Ypatingasis prokuroras privalėtų ištirti ir seniai vilkinamą „Samanėlės“ „juodosios buhalterijos“ bylą, nes šiuo atveju įtariama padariusi nusikaltimą generalinio prokuroro sesuo. Prie tokių ypatingų bylų būtų priskirta ir galimos Kauno pedofilijos byla, nes pati generalinė prokuratūra, kaip nustatė parlamentinis tyrimas, yra prisidėjusi prie šios bylos vilkinimo ir žlugdymo.

Ypatingąjį prokurorą Seimas viešai balsuodamas kas kartą skirtų iš sąžiningumu ir kompetencija pasižymėjusių Lietuvos teisininkų bei jam suteiktų išskirtinius įgaliojimus konkrečiai bylai ištirti. Tokiam prokurorui būtų sudarytos sąlygos iš Lietuvos teisėsaugos pareigūnų pasirinkti nepriklausomą tyrėjų komandą bei gauti tyrimui būtiną visų teisėsaugos ir specialiųjų institucijų pagalbą.

Manome, kad kuo greičiau įsteigęs Ypatingojo prokuroro instituciją, Seimas neatidėliodamas turėtų paskirti laikinąjį Ypatingąjį prokurorą galimos pedofilijos ir nuo jos neatskirtinos Kauno žudynių bylos ištyrimui, taip pat atskirus ypatinguosius prokurorus - kitoms Generalinėje prokuratūroje „nugrimzdusioms“ rezonansinėms byloms ištirti.

Pagarbiai,

Piliečių Santalkos vardu

Jonas Algirdas Kronkaitis
Vaiva Žukienė
Justas Dvarionas
Darius Kuolys
Marytė Kontrimaitė
Raimundas Pilka
Liudvikas Jakimavičius
Edgaras Adomaitis
Liutauras Ulevičius